

Asia: VN/24399/2023

Edunvalvontalainsäädännön ajantasaistaminen; työryhmän mietintö

Laki edunvalvontavaltuutuksesta (valtuutetun esteellisyys 17 §, omaisuuden lahjoittaminen 18 §, suhde eräisiin muualla laissa oleviin valtakirjaa koskeviin säännöksiin 20 §, edunvalvojan määrääminen valtuutetun tehtäviin 21 §, voimaantulosäännös)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

FA kannattaa sitä, että valtuuttajan antamat lahjat edelleen yksilöitäisiin ehdotetun 18 §:n mukaisesti valtakirjassa. FA tukee myös ehdotusta siitä, että valtuutettu voisi luovuttaa tai pantata kiinteistön suoraan edunvalvontavaltuutuksen nojalla maakaaren säännösten estämättä.

Laki holhustoimesta (esteellisyysperusteiden tarkistaminen 32 §, lupasäännösten ajantasaistaminen 34 ja 34 a §, 39 §, alaikäisen edunvalvonnan rekisteröinti 66 ja 66 a §, voimaantulosäännös)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

FA kannattaa lain 34 § 1 momentin 4 kohdan muuttamista ehdotetusti niin, että siinä säädettäisiin rahalainan ottamisesta. Muutos selkeyttänee oikeustilaa.

Mietinnössä ei ehdoteta muutoksia 34 § 1 mom. 7 kohtaan, joka koskee edunvalvojan oikeutta luopua perinnöstä päämiehen puolesta. Säännöksessä ei mainita nimenomaisesti lakiosasta luopumista. On tilanteita, joissa testamenttimääräys loukkaa edunvalvonnassa olevan päämiehen oikeutta lakiosaan, mutta edunvalvoja hyväksyy tiedoksi saamansa testamentin päämiehen puolesta lakiosaa vaatimatta. Kohtuullisen vakiintuneesti lienee katsottu, että 7 kohdan sanamuoto kattaa lakiosasta luopumisen, mutta asian mainitseminen erikseen selkeyttäisi tilannetta.

Työryhmä ehdottaa voimassa olevan lain 34 § 1 momentin 12 kohdan kumoamista, mikä merkitsisi, ettei metsän myyntiin tai myytäväksi hakkauttamiseen ja maa-ainesten myytäväksi irrottamiseen ja luovuttamiseen tarvittaisi tulevaisuudessa holhousviranomaisen lupaa. Lupavaatimuksesta luopuminen on mietinnössä mainituista syistä perusteltua. FA toivoo kuitenkin perusteluissa selkeytettävän lupavaatimuksesta vapautetun metsän ja holhousviranomaisen lupaa edellyttävän muun kiinteän omaisuuden eroa. Tämä on tärkeää erityisesti luotonantajille tilanteissa, joissa

kiinteistö luovutuksen yhteydessä pantataan luoton vakuudeksi. Luotonantajan on varmistuttava siitä, että luovuttajan edunvalvojalla varmasti on tarvittava lupa kaupalle, jottei panttaus vaarannu.

Ehdotetun 34 a § 1 momentin 3 kohdan ja 2 momentin mukaan sijoittaminen arvopapereihin ETA-alueen ulkopuolisissa, vakiintuneissakin kaupankäyntijärjestelmissä säilyisi edelleen luvanvaraisena, vaikka se olisi ilman oikeustoimikohtaista lupaa mahdollista holhousviranomaisen hyväksymän omaisuuden hoitosuunnitelman puitteissa. FA kannattaa ehdotettua puitelupasääntelyä lämpimästi, mutta koska holhousviranomaisen myöntämät luvat ovat asiakkaalle maksullisia, saattaa puitelupakin pienimpien sijoitusten kohdalla hidastaa luvanvaraisiin tuotteisiin sijoittamista.

FA ehdottaakin jatkovalmistelussa vielä mahdollistettavan myös ilman omaisuuden hoitosuunnitelmaa tehtävät suorat sijoitukset arvopapereihin myös ETA-alueen ulkopuolisissa kaupankäyntijärjestelmissä. 34 a § 1 momentin 3 kohtaa voitaisiin muuttaa esimerkiksi seuraavasti:

”(Edunvalvojalla on oikeus ilman holhousviranomaisen lupaa päämiehensä puolesta)...3) hankkia sellaisia arvopapereita, joilla käydään kauppaa kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla tai joilla käydään kauppaa muulla säännellyllä, säännöllisesti toimivalla, tunnustetulla ja yleisölle avoimella markkinapaikalla.

Esimerkiksi amerikkalaisissa kaupankäyntijärjestelmissä käytävään arvopaperikauppaan ei FA:n näkemyksen mukaan liity sellaisia riskejä, jotka puoltaisivat niissä käytävän kaupan erilaista kohtelua ETA-alueen kaupankäyntijärjestelmiin nähden. 1 momentin 3 kohdan muuttaminen palvelisi myös lakiin ehdotettua riittävän hajauttamisen vaatimusta, jota FA kannattaa vahvasti.

Jos lupavaatimuksesta ei ETA-alueen ulkopuolisten arvopaperien osalta voida kokonaan luopua, FA esittää, että sijoittaminen niihin olisi mahdollista ilman puitelupaa, kunnes vajaan omaisuuden ylittää tietyn jatkovalmistelussa täsmennettävän rajan, jonka jälkeen tällaisen omaisuuden hankkimiseen voidaan edellyttää ehdotettua puitelupaa.

Vastaava raja voitaisiin omaksua myös sijoitusvakuutuksiin siten, ettei pienimuotoinen sijoittaminen sijoitusvakuutuksen kautta muihinkin kuin 34 a § 1 momentissa mainittuihin kohteisiin ei edellyttäisi lupaa. Sinänsä on eri sijoitusmuotojen tasapuolisen kohtelun näkökulmasta ymmärrettävää, ettei luvanvaraisuus riippuisi siitä, tehdäänkö sijoitus sijoitusvakuutuksen kautta vai suoraan.

Edunvalvonnan rekisteröintiä koskevan 66 §:n osalta on huomattava, ettei ehdotettu korotus 20 000 eurosta 25 000 euroon kata aivan täysimääräisesti inflaation vaikutusta, vaikka korotus sinänsä on kannatettava. Päämiehen nimissä tehtävän sijoittamisen helpottamiseksi jatkovalmistelussa voitaisiin harkita rajan korottamista esimerkiksi 30 000 euroon.

Vaihtoehdot ja työryhmän harkitsemissa kysymyksiä, joihin ei ehdoteta muutoksia (mietinnön luvut 5.1 ja 5.2)

Näkemyksenne näissä luvuissa käsiteltyjen asioiden lainmuutostarpeista?

FA kannattaa mietinnön kirjausta siitä, ettei edunvalvojalta edellytettäisi vastuuvakuutusta. Syitä omaksuttuun ratkaisuun eritellään mietinnössä asianmukaisesti.

Pääasialliset vaikutukset (mietinnön luku 4.2)

Onko teillä täydennettävää ehdotuksen vaikutusarviointeihin?

-

Muuta

Onko teillä muuta lausuttavaa työryhmän ehdotukseen liittyen?

-

Laitila Antti
Finanssialan Keskusliitto